

2025

DOSSIER #35

CARACTERÍSTICAS DA GALIÑA DE SAN XIAO DE MOS

E O SEU USO COMO CONTROL DE PRAGAS NOS
HORTOS ECOLÓXICOS DO PASEO DO RATO. LUGO

Introducción

A galiña de Mos é unha das razas autóctonas máis emblemáticas de Galicia. Recoñecida pola súa adaptabilidade, rusticidade e polivalencia, esta raza é apreciada non só pola calidade da súa carne e ovos, senón tamén polo seu potencial uso no control biolóxico de pragas nos hortos ecolóxicos. Neste artigo, exploraremos en detalle as características morfolóxicas, produtivas e ecolóxicas desta galiña, e como pode ser integrada nos sistemas de cultivo sostible.

Características morfolóxicas da galiña de Mos

A galiña de Mos é unha ave de tamaño medio a grande, recoñecida pola súa constitución robusta e aspecto rústico. A súa resistencia ás condicións climáticas de Galicia e a súa capacidade de adaptación a diversos ambientes fan que sexa unha raza altamente valorada na produción avícola.

Tamaño e peso

- **Galo:** Ten un peso que oscila entre os 4,5 e 5,5 kg.
- **Galiña:** Pesa entre 3,0 e 4,0 kg.

Plumaxe

A plumaxe da galiña de Mos **é principalmente de cor rubia escura**, con tonalidades que poden variar do dourado ao castaño, proporcionando unha boa protección contra os predadores grazas á súa camuflaxe natural. **A plumaxe é densa e brillante, ofrecendo unha protección efectiva contra as condicións meteorolóxicas adversas.**

Estrutura corporal

- **Cabeza:** De tamaño mediano, cunha crista simple e ben desenvolvida de cor vermella intensa.
- **Ollos:** De cor laranxa ou avermellada, expresivos e brillantes.
- **Pico:** Forte, de cor amarelada.
- **Pernas:** Longas e robustas, de cor amarela, con un esqueleto adaptado para o rabuñado do chan, o que facilita a busca de alimento no terreo.

Comportamento

As galiñas de Mos son aves activas e curiosas, cun comportamento social ben definido. **Son aves de natureza tranquila, adaptándose ben tanto en sistemas de cría extensiva como intensiva**, aínda que se desenvolven mellor en ambientes naturais onde poden exercer o seu comportamento de forraxeo.

Características produtivas

Producción de ovos

A galiña de Mos é recoñecida pola súa eficiencia na produción de ovos, sendo ideal tanto para a produción doméstica como comercial.

- **Ovos ao ano:** Aproximadamente entre 160 e 180 ovos por ano.
- **Peso medio do ovo:** Oscila entre os 60 e 65 gramos.
- **Calidade dos ovos:** Destacan por unha casca grosa e resistente, e unha xema de cor intensa, rica en nutrientes.

Ciclo biolóxico

O ciclo de vida da galiña de Mos pódese dividir en varias etapas, cada unha con necesidades específicas de manexo:

Fase de cría (0-8 semanas)

- **Alimentación:** Dieta rica en proteínas para favorecer o crecemento e desenvolvemento inicial.
- **Condições ambientais:** Espazo quente e protexido, con acceso a unha fonte de calor regulada.

Fase de xuventude (8-20 semanas)

- **Creceamento:** Etapa de crecemento acelerado e desenvolvemento de plumaxe.
- **Actividade:** Incremento da actividade e exploración do ambiente.

Fase adulta (20 semanas en adiante)

- **Reproducción:** Comezan a poñer ovos e alcánzanse o peso e tamaño adulto.
- **Producción máxima:** Máxima eficiencia na produción de carne e ovos.

Condicións de vida ideais

Para asegurar o máximo rendemento da galiña de Mos, é fundamental ofrecerlle unhas condicións óptimas de vida:

- **Alimentación:** Dieta equilibrada composta por grans, vexetais e acceso a pasto, complementada con suplementos minerais e vitamínicos.
- **Espazo e manexo:** Cría extensiva ou semiextensiva, con amplo espazo para forraxeo e exercicio.
- **Instalacións:** Refuxios limpos, ventilados e seguros, protexidos contra predadores e condicións climáticas adversas.
- **Saúde e benestar:** Monitorización regular para prevenir enfermidades, proporcionando atención veterinaria cando sexa necesario.

Uso da galiña de Mos como contro de pragas nos Hortos Ecolóxicos

Control biolóxico de pragas

A galiña de Mos pode ser un **compoñente vital no control biolóxico de pragas**, integrándose eficazmente nos sistemas de cultivo ecolóxicos. Grazas ao seu comportamento natural de forraxeo, estas galiñas poden axudar a manter un equilibrio natural nos hortos.

Pragas comúnmente controladas

- **Insectos folívoros:** Como os escaravellos, saltóns e orugas, que causan danos significativos nos cultivos.
- **Larvas e vermes:** Que se alimentan das raíces e follas, comprometendo o desenvolvemento das plantas.
- **Caracois e babosas:** Que poden destruír follas e brotes novos.

Beneficios do control biolóxico

- **Redución de pesticidas:** As galiñas axudan a reducir a necesidade de pesticidas químicos, promovendo un ambiente máis saudable e sostible.
- **Fertilización natural:** O esterco das galiñas mellora a estrutura e fertilidade do solo, proporcionando nutrientes esenciais.
- **Diversidade biolóxica:** Fomentan un ecosistema equilibrado, axudando a controlar a poboación de pragas de xeito natural.

Métodos de implementación

Para integrar eficazmente as galiñas de Mos como control de pragas nos hortos, é importante seguir certas prácticas:

- **Rotación de parcelas:** Movelas entre diferentes áreas para evitar a sobrecarga do solo e asegurar unha cobertura uniforme.
- **Barreiras físicas:** Protexer cultivos sensibles con redes ou cercados para evitar danos colaterais polo rabuñado.
- **Manexo do tempo:** Introducilas durante períodos de menor actividade de cultivo para minimizar o impacto negativo no crecemento das plantas.

Contribución á agricultura sostible

Vantaxes económicas e ambientais

A integración da galiña de Mos nos hortos ecolóxicos non só ofrece beneficios ecolóxicos, senón tamén vantaxes económicas significativas:

- **Aforro en insumos:** Redución do gasto en pesticidas e fertilizantes químicos.
- **Valor engadido:** Produtos finais con maior valor de mercado debido á súa produción sostible e ecolóxica.
- **Preservación da biodiversidade:** Contribúe á conservación dunha raza autóctona en perigo, mantendo a diversidade xenética.

Prácticas de sostibilidade

A incorporación de galiñas de Mos promove prácticas agrícolas que respectan e fomentan a saúde dos ecosistemas:

- **Rotación de cultivos:** Mellora a saúde do solo e reduce a incidencia de pragas e enfermidades.
- **Policultivo:** Favorece a diversidade biolóxica, aumentando a resiliencia dos cultivos fronte a pragas.
- **Uso eficiente de recursos:** Optimización do uso de auga e nutrientes a través de prácticas de manexo integrado.

Conclusión

A galiña de Mos representa unha opción viable e eficaz para o control de pragas nos hortos ecolóxicos, grazas ás súas características naturais e comportamento de forraxeo. A súa integración nos sistemas de cultivo non só axuda a manter un equilibrio ecolóxico, senón que tamén contribúe á produción sostible de carne e ovos de alta calidade. Ademais, o uso desta raza autóctona galega **fomenta a conservación da biodiversidade e a preservación do patrimonio avícola de Galicia**. Ao adoptar estas prácticas, os agricultores poden lograr un equilibrio perfecto entre produtividade, sostibilidade e respecto polo medio ambiente.

HORTOS URBANOS

DA DEPUTACIÓN DE LUGO

